

Letar vi efter rätt substanser?

Kvalitet och relevans hos analyspaket för växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten

Mikaela Gönczi

Kompetenscentrum för kemiska bekämpningsmedel (CKB), SLU

Nationell dricksvattenkonferens 26 - 27 april 2017

Analyser av växtskyddsmedel i rå- och dricksvatten

- Utvärdering av kvalitet och relevans för de analyser som erbjuds av svenska laboratorier
- Rapport med finansiering av Havs- och vattenmyndigheten
- [Finns att ladda ner på CKB:s hemsida](#)

Dataunderlag

- Analyspaket erbjudna idag av de kommersiella labben – ALcontrol, ALS och Eurofins
- Kemikalieinspektionens försäljningsstatistik 1985-2014
- Analysdata beställda av vattenverk 1985-2015
  - Ytvatten och grundvatten
  - Råvatten och drickvatten
- Data från nationella miljöövervakningsprogrammet för bekämpningsmedel för ytvatten och grundvatten
- Substansernas egenskaper för läckagerisk, halveringstid (DT_{50}) och sorption (K_{foc}/K_{oc})

Slutsatser - substanser

- Många av de substanser som sålts i stor mängd 1985-2014 samt de som detekteras i miljöövervakningen har också ingått i ett stort antal analyser
  - Befintliga data ger ett bra underlag för de generella trender som vi sett i tidigare sammanställningar
  - I enskilda vattentäkter kan man dock ha missat vissa substanser
- Det finns **23 substanser** som har haft en betydande användning under tidsperioden och som man kan överväga att inkludera i framtida analyspaket på grund av antingen:
  - lång halveringstid och låg adsorption till jordpartiklar
  - Hög fyndfrekvens men i ett fåtal prover
  - Detekterats frekvent eller hittats i halter över 0,1 µg/l i nationella miljöövervakningen

Slutsatser - analyspaket

- Fem analyspaket som benämns av laboratorierna som speciellt framtagna för analys av dricksvatten eller råvatten ("enligt SLVFS 2001:30") står för över hälften av alla analyser som utförts av vattenverken 1985-2015
- I SLVFS 2001:30 anges inte specifikt vilka bekämpningsmedel som ska analyseras, analyspaketen baseras till stor del på statliga vägledningar

Slutsatser - kvalitet

- Ibland är nedbrytningsprodukten mer relevant att analysera än modersubstansen
- Relativt stor andel av pesticidanalyser uppfyller inte kraven på en detektionsgräns på max 25 % av gränsvärdet och utökad mätosäkerhet på max 30 %
  - Bör kontrolleras vid upphandling

Slutsatser - vägledning

- Det är svårt för vattenproducenterna att avgöra vilka substanser som kan förekomma i vattentäkten
  - Det vore bra med ny central vägledning
- Rapporten är ett underlag för att undersöka vidare vilka substanser som är relevanta och tekniskt/praktiskt möjliga att analysera
- Ny vägledning om substanser att analysera måste hållas uppdaterad
- En baslista med tilläggspaket för olika typer av odling inom tillrinningsområdet rekommenderas
- Bör ta både grundvatten och ytvatten i beaktande – möjligen med olika listor

TACK för att ni lyssnade! FRÅGOR?

Kontakta gärna oss!

mikaela.gonczi@slu.se

gustaf.bostrom@slu.se